

114

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA

z dnia 1 lutego 2000 r.

w sprawie stażu podyplomowego pielęgniarek i położnych.

Na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej (Dz. U. Nr 91, poz. 410 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1115) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa ramowy program stażu pielęgniarstwa i stażu położnej, sposób i tryb odbywania oraz zaliczania stażu podyplomowego, zakres uprawnień zawodowych pielęgniarstwa i położnej w okresie odbywania stażu podyplomowego oraz warunki, jakie powinien spełniać zakład opieki zdrowotnej, w którym odbywane są staże podyplomowe.

§ 2. Staż podyplomowy, zwany dalej „stażem”, odbywa pielęgniarstwo i położna, jeżeli posiada ograniczone prawo wykonywania zawodu pielęgniarstwa lub ograniczone prawo wykonywania zawodu położnej i została wpisana na listę członków właściwej okręgowej izby pielęgniarek i położnych.

§ 3. 1. Staż pielęgniarstwa obejmuje pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz doskonalenie umiejętności praktycznych w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych, a w szczególności świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych oraz promocji zdrowia, w warunkach stacjonarnej, ambulatoryjnej i domowej opieki zdrowotnej.

2. Staż położnej obejmuje pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz doskonalenie umiejętności praktycznych w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych, a w szczególności świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych oraz promocji zdrowia w zakresie opieki nad kobietą, kobietą ciężarną, rodzącą i położnicą oraz noworodkiem, w warunkach stacjonarnej, ambulatoryjnej i domowej opieki zdrowotnej.

§ 4. 1. Staż pielęgniarstwa, położnej trwa 12 miesięcy i jest odbywany w ramach staży częściowych.

2. Staż rozpoczyna się corocznie nie później niż w dniach 1 marca albo 1 sierpnia.

3. Czas trwania staży częściowych, o których mowa w ust. 1, miejsce ich odbywania oraz cele stażu wraz z wykazem umiejętności określa ramowy program stażu podyplomowego, zwany dalej „ramowym programem”, stanowiący:

- 1) dla pielęgniarek — załącznik nr 1 do rozporządzenia,
- 2) dla położnych — załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 5. 1. Czas trwania stażu pielęgniarstwa, położnej ulega przedłużeniu, w razie:

- 1) nieprzerwanej niezdolności do pracy spowodowanej przyczynami, o których mowa w art. 92 § 1 Kodeksu pracy, przez okres dłuższy niż 14 dni,
  - 2) urlopu macierzyńskiego,
  - 3) przebywania na urlopie wychowawczym, nie dłużej jednak niż 1 rok,
  - 4) przebywania na urlopie bezpłatnym, nie dłużej jednak niż 3 miesiące,
- na zasadach określonych w § 7 ust. 2.

2. Czas trwania stażu może ulec przedłużeniu również z innych przyczyn niż określone w ust. 1, na zasadach, o których mowa w § 7 ust. 4.

3. Przedłużenie czasu trwania stażu następuje na okres realizacji tej części ramowego programu, która nie została zrealizowana w czasie, o którym mowa w § 4 ust. 1.

§ 6. Zakład opieki zdrowotnej, w którym odbywane są staże, w tym staż częściowy lub część stażu częściowego, powinien znajdować się na liście zakładów opieki zdrowotnej uprawnionych do prowadzenia staży podyplomowych, ustalonej przez marszałka województwa zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej (Dz. U. Nr 91, poz. 410 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1115), zwanej dalej „ustawą”, oraz spełniać następujące warunki:

- 1) udzielać świadczeń zdrowotnych w zakresie umożliwiającym zrealizowanie co najmniej jednego programu stażu częściowego lub części stażu częściowego przez pielęgniarstwo lub przez położną,
- 2) zatrudniać pielęgniarstwa i położne, posiadające dodatkowe kwalifikacje zawodowe zapewniające realizację zajęć teoretycznych i zajęć praktycznych przewidzianych w ramowych programach,
- 3) posiadać zaplecze diagnostyczno-terapeutyczne zapewniające realizację treści merytorycznych ramowego programu w sposób i w czasie określonym w rozporządzeniu.

§ 7. 1. Pielęgniarstwo i położna odbywa staż na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony, równy czasowi trwania stażu, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadkach, o których mowa w § 5 ust. 1, pracodawca przedłuża z pielęgniarstwą, położną umowę o pracę na czas równy okresowi przedłużenia czasu trwania stażu.

3. W razie skierowania pielęgniarstwa, położnej przez pracodawcę do odbycia stażu częściowego poza miejscowością, w której jest zatrudniona, pracodawca po-

krywa koszty podróży na zasadach określonych w przepisach w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

4. W przypadku gdy przedłużenie czasu trwania stażu nastąpiło z przyczyn, o których mowa w § 5 ust. 2, ta część ramowego programu stażu, która nie została zrealizowana, może być zrealizowana na podstawie umowy o szkolenie zawartej z zakładem opieki zdrowotnej, o którym mowa w § 8.

§ 8. 1. Umowy, o których mowa w § 7, mogą być zawarte wyłącznie z zakładami opieki zdrowotnej określonymi w § 6 spełniającymi dodatkowo następujące warunki:

- 1) udzielającymi świadczeń zdrowotnych umożliwiających zrealizowanie co najmniej programu dwóch staży częściowych oraz
- 2) mającymi zawarte umowy z innymi zakładami opieki zdrowotnej, o których mowa w § 6, w celu umożliwienia zrealizowania przez pielęgniarkę lub położną, w ramach oddelegowania, tej części ramowego programu stażu, której realizacji nie może zapewnić w zakresie udzielanych przez siebie świadczeń zdrowotnych; zakład opieki zdrowotnej, w którym będą odbywane staże częściowe, powinien znajdować się w odległości nie większej niż 50 kilometrów od zakładu, z którym zawarta została umowa o pracę lub szkolenie,

— zwanymi dalej „zakładami organizującymi staż”.

2. Właściwa okręgowa rada pielęgniarek i położnych, uwzględniając w miarę możliwości wnioski zgłoszone przez pielęgniarki i położne, biorąc pod uwagę w pierwszej kolejności pielęgniarki i położne, które posiadają miejsce zamieszkania na obszarze działania izby i ukończyły szkołę z kolejno najwyższą średnią oceną, wskazuje zakład organizujący staż.

3. W przypadku braku możliwości odbycia stażu na obszarze działania okręgowej izby pielęgniarek i położnych, której członkiem jest pielęgniarka lub położna, okręgowa rada w porozumieniu z Naczelną Radą Pielęgniarek i Położnych wskazuje zakład organizujący staż na obszarze działania innej okręgowej izby pielęgniarek i położnych.

4. Zmiana zakładu organizującego staż w trakcie odbywania stażu jest możliwa tylko w sytuacjach wyjątkowych, o ile stażysta wskaże nowy zakład, w którym będzie możliwe kontynuowanie stażu.

§ 9. 1. Zakład organizujący staż, po zawarciu umowy z pielęgniarką, położną, zwaną dalej „stażystą”, wyznacza koordynatora szkolenia pielęgniarek lub położnych, zwanego dalej „koordynatorem”.

2. Zakład, o którym mowa w ust. 1, wydaje stażystcie odpowiednio kartę stażu podyplomowego pielęgniarki, według wzoru określonego w załączniku nr 3 do rozporządzenia, lub kartę stażu podyplomowego położnej, według wzoru określonego w załączniku nr 4 do rozporządzenia — zwane dalej „kartą stażu”.

3. Koordynatora wyznacza kierownik zakładu, o którym mowa w ust. 1, spośród zatrudnionych w tym zakładzie pielęgniarek lub położnych spełniających łącznie następujące warunki:

- 1) posiadających wyższe wykształcenie pielęgniarskie, położnicze lub wykształcenie średnie i specjalizację w dziedzinie pielęgniarstwa oraz
- 2) co najmniej 5-letni staż pracy w zawodzie.

4. Koordynator może nadzorować odbywanie stażu przez nie więcej niż 15 stażystów.

5. W przypadku gdy liczba stażystów w zakładzie jest mniejsza niż 5, kierownik zakładu powierza funkcję koordynatora jednemu z opiekunów nadzorujących staż częściowy.

6. Koordynator planuje i nadzoruje przebieg realizacji stażu oraz decyduje o sprawach związanych ze szkoleniem stażystów.

7. Do obowiązków koordynatora należy w szczególności:

- 1) ustalenie indywidualnego harmonogramu realizacji stażu na podstawie ramowego programu,
- 2) zapoznanie stażystów, przed rozpoczęciem stażu, z ramowym programem i indywidualnym harmonogramem stażu, sposobem jego dokumentowania w karcie stażu oraz z obowiązkami i uprawnieniami stażysty,
- 3) kierowanie stażystów do odbycia staży częściowych lub części stażu częściowego w oddziałach szpitalnych, w przychodniach i innych jednostkach lub komórkach,
- 4) dokonywanie okresowych ocen przebiegu stażu, uwzględniających stopień realizacji treści merytorycznych ramowego programu, przy udziale opiekunów stażystów oraz pielęgniarki lub położnej oddziałowej,
- 5) wystawianie stażystom opinii zawodowej, po zapoznaniu się z opiniami opiekunów stażystów ze staży częściowych, dotyczącej w szczególności uzdolnień i predyspozycji zawodowych, w stosunku do pacjentów i współpracowników, zaangażowania w pracę, zdolności organizacyjnych i umiejętności pracy w zespole,
- 6) zaliczanie stażu po stwierdzeniu jego zrealizowania, poprzez dokonanie odpowiedniego wpisu w karcie stażu.

8. Koordynator otrzymuje za wykonywanie czynności określonych w ust. 7 wynagrodzenie w wysokości ustalonej przez kierownika zakładu organizującego staż, uwzględniające liczbę stażystów objętych nadzorem.

§ 10. 1. Stażysta odbywa staż częściowy pod kierunkiem opiekuna, który jest pielęgniarką albo położną, spełniającą łącznie następujące warunki:

- 1) posiadającą specjalizację w dziedzinie pielęgniarstwa lub położnictwa, właściwą dla realizacji stażu częściowego, lub co najmniej 5-letni staż pracy w danej dziedzinie oraz

2) zatrudnioną w zakładzie, o którym mowa w § 6, na warunkach umożliwiających realizację przez stażystę programu stażu częstkowego lub części stażu częstkowego.

2. Opiekuna w zakładzie opieki zdrowotnej wyznacza kierownik tego zakładu w porozumieniu z koordynatorem, na wniosek pielęgniarki, położnej oddziałowej lub koordynującej, spośród pielęgniarek i położnych, które spełniają wymagania, o których mowa w ust. 1.

3. Pielęgniarka lub położna oddziałowa albo kierownik zakładu opieki zdrowotnej, o którym mowa w § 6, na czas nieobecności opiekuna wyznacza inną pielęgniarkę lub położną, posiadającą równorzędne kwalifikacje — do wykonywania funkcji opiekuna.

4. Opiekun może nadzorować odbywanie stażu przez jednego stażystę, a w uzasadnionych przypadkach — przez dwóch stażystów.

§ 11. 1. Opiekun jest odpowiedzialny za realizację przez stażystę programu stażu częstkowego lub części stażu częstkowego, zgodnie ze wskazaniem aktualnej wiedzy medycznej, przepisami prawa oraz Kodeksem Etyki Zawodowej Polskiej Pielęgniarki i Położnej.

2. Do obowiązków opiekuna stażu należy w szczególności:

- 1) zaznajomienie stażysty z organizacją zakładu oraz jednostkami lub komórkami organizacyjnymi,
- 2) ustalenie szczegółowego planu i harmonogramu stażu częstkowego i nadzór nad jego realizacją,
- 3) zapewnienie warunków do realizacji programu stażu częstkowego,
- 4) nadzór nad realizacją świadczeń zdrowotnych wykonywanych przez stażystę,
- 5) wykonywanie wspólnie ze stażystą świadczeń pielęgniarstkich lub położniczych, stwarzających podwyższone ryzyko dla pacjenta,
- 6) nadzorowanie prowadzenia przez stażystę obowiązującej dokumentacji medycznej, w tym dokumentowania opieki pielęgniarstkiej lub położniczej,
- 7) zapewnienie opieki i doradztwa fachowego dla stażysty,
- 8) kierowanie procesem samokształcenia stażysty, w tym również poprzez zlecenie prac pisemnych,
- 9) przeprowadzanie pisemnych sprawdzianów z wiedzy teoretycznej, określonych ramowym programem, oraz ocena nabytych w czasie trwania stażu umiejętności praktycznych,
- 10) przekazywanie koordynatorowi stanowiska dotyczącego opinii, o której mowa w § 9 ust. 7 pkt 5,
- 11) zaliczenie stażu częstkowego.

3. Opiekun za wykonywanie czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, otrzymuje wynagrodzenie ustalone przez kierownika zakładu, w ramach środków posiadanych na ten cel przez zakład organizujący staż.

§ 12. 1. Stażysta jest obowiązany:

- 1) zapoznać się z przepisami regulującymi odbywanie stażu, ramowym programem oraz ze swoimi obowiązkami i uprawnieniami,
- 2) prowadzić kartę stażu,
- 3) przestrzegać zasad wykonywania zawodu pielęgniarki, położnej określonych w ustawie o zawodach pielęgniarki i położnej oraz Kodeksie Etyki Zawodowej Polskiej Pielęgniarki i Położnej,
- 4) współuczestniczyć w realizacji opieki pielęgniarstkiej w zakresie powierzonych zadań,
- 5) stosować się do wskazówek i poleceń opiekuna, pielęgniarki lub położnej oddziałowej (koordynującej) oraz kierownika komórki organizacyjnej w realizacji powierzonych mu zadań,
- 6) brać udział w obchodach lekarskich, raportach pielęgniarstkich lub położniczych, naradach, konsultacjach,
- 7) uczestniczyć w programowych zajęciach teoretycznych i przygotowywać prace pisemne w przypadku ich zlecenia przez opiekuna,
- 8) prowadzić na bieżąco i z należytą starannością dokumentację medyczną,
- 9) uczestniczyć w obowiązujących wykładach lub innych formach szkolenia wskazanych przez opiekuna bądź koordynatora,
- 10) poddawać się sprawdzianom i kolokwiom.

2. Stażysta udziela pomocy w granicach posiadanej wiedzy i umiejętności, nabytych w trakcie odbycia stażu, w każdym przypadku, gdy zwłoka w jej udzieleniu mogłaby spowodować niebezpieczeństwo utraty życia, poważny uszczerbek na zdrowiu, oraz w innych przypadkach nie cierpiących zwłoki.

§ 13. 1. Stażysta jest uprawniony do wykonywania zawodu wyłącznie w miejscu odbywania stażu, z zastrzeżeniem § 12 ust. 2, pod kierunkiem pielęgniarki lub położnej, posiadających prawo wykonywania zawodu, w zakresie i na zasadach określonych rozporządzeniem.

2. Stażysta jest uprawniony w szczególności do:

- 1) świadczenia opieki pielęgniarstkiej lub położniczej, zgodnie z ustalonym planem opieki oraz planem postępowania leczniczego, pod bezpośrednim nadzorem lub w porozumieniu z opiekunem stażu,
- 2) samodzielnego wykonywania czynności higienicznych i pomocniczych,
- 3) wykonywania zabiegów diagnostycznych i terapeutycznych wynikających z planu opieki oraz planu postępowania leczniczego, pod nadzorem opiekuna,
- 4) wykonywania wspólnie z opiekunem świadczeń zdrowotnych stanowiących podwyższone ryzyko dla pacjenta,
- 5) prowadzenia edukacji zdrowotnej pacjentów i ich rodzin, a także działań z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki po konsultacji z opiekunem,

6) współdziałaniu w procesie rehabilitacji zgodnie z ustalonym przez zespół terapeutyczny programem usprawniania pacjenta poprzez realizację zadań uzgodnionych z opiekunem,

7) prowadzenia pod nadzorem opiekuna dokumentacji procesu pielęgnowania i innej dokumentacji medycznej.

§ 14. 1. Staż częstkowy powinien być zakończony złożeniem pisemnego lub ustnego kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej i oceny umiejętności określonych odpowiednio ramowym programem tego stażu, w terminie przewidzianym w indywidualnym harmonogramie realizacji stażu.

2. Kolokwium przeprowadza opiekun stażysty nadzorujący odbywanie stażu częstkowego lub części stażu częstkowego, pielęgniarka/położna oddziałowa (koordynująca).

3. Pozytywny wynik kolokwium jest podstawą zaliczenia stażu częstkowego i dokonania odpowiedniego wpisu w karcie stażu.

4. W razie negatywnego wyniku kolokwium opiekun stażu lub pielęgniarka, położna oddziałowa (koordynująca) wskazuje rodzaj umiejętności, których stażysta nie opanował w sposób zadowalający, i wyznacza termin kolokwium uzupełniającego.

5. W razie uzyskania przez stażystę dwukrotnie negatywnego wyniku kolokwium uzupełniającego, opiekun informuje o tym koordynatora, który kieruje stażystą do odbycia dodatkowego przeszkolenia, a po jego zakończeniu wyznacza nowy termin kolokwium i odnotowuje ten fakt w karcie stażu.

6. Przeszkolenie, o którym mowa w ust. 5, stażysta odbywa niezależnie od realizacji ramowego programu, na podstawie umowy o szkolenie zawartej z zakładem, w którym stażysta odbywa staż.

7. Dodatkowe przeszkolenie, o którym mowa w ust. 5, nie jest finansowane ze środków ministra właściwego do spraw zdrowia.

§ 15. Stażysta uzyskuje zaliczenie stażu po zrealizowaniu ramowego programu oraz po złożeniu kolokwium, o których mowa w § 14.

§ 16. 1. Zakład organizujący staż, na podstawie pozytywnie zaliczonego stażu, wydaje pielęgniarce i położnej zaświadczenie o odbyciu stażu podyplomowego według wzoru określonego dla pielęgniarki w załączniku nr 5, a dla położnej w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

2. Kopię zaświadczenia, o którym mowa w ust. 1, zakład organizujący staż przekazuje właściwej okręgowej izbie pielęgniarek i położnych w terminie 14 dni od daty zaliczenia stażu.

§ 17. 1. Pielęgniarka i położna, która nie zaliczyła stażu w terminie 5 lat od dnia rozpoczęcia stażu, może ponownie odbywać staż w ramach umowy o szkolenie zawartej z zakładem, o którym mowa w § 8.

2. Ponowne odbycie stażu, o którym mowa w ust. 1, nie jest finansowane ze środków ministra właściwego do spraw zdrowia.

§ 18. Minister właściwy do spraw zdrowia oraz Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych gromadzą informacje dotyczące możliwości odbywania na terenie całego kraju w kolejnych latach kalendarzowych staży na podstawie danych przekazanych do dnia 30 kwietnia każdego roku przez marszałków województw, dotyczących liczby miejsc dla stażystów w poszczególnych zakładach organizujących staż oraz ogólnej liczby pielęgniarek i położnych, które w następnym roku kalendarzowym odbywać mogą staż na obszarze danego województwa.

§ 19. 1. Środki finansowe, o których mowa w art. 9 ust. 2 ustawy, zapewniające odbywanie stażu na podstawie umów o pracę przez pielęgniarki i położne minister właściwy do spraw zdrowia przekazuje zakładom organizującym staż po uzyskaniu corocznie, w terminie do dnia 1 marca i 1 sierpnia od marszałka województwa, listy zakładów, o których mowa w § 8, wraz z liczbą planowanych w każdym z tych zakładów umów o pracę zawieranych w celu odbycia stażu.

2. Środki finansowe, o których mowa w ust. 1, przypadające na jednego stażystę obejmują wynagrodzenie stażysty w wysokości co najmniej równej najniższemu wynagrodzeniu pracowników w gospodarce narodowej z roku poprzedniego wraz z pochodnymi oraz ryczałt przeznaczony na pokrycie kosztów związanych z prowadzeniem stażu przez zakład organizujący staż w wysokości 15% wynagrodzenia stażysty.

3. W przypadku, o którym mowa w § 8 ust. 4, część środków finansowych niezbędnych do odbycia stażu, nie wykorzystana przez dotychczasowy zakład organizujący staż — proporcjonalna do czasu stażu odbywanego w nowym zakładzie — jest przekazywana przez ministra właściwego do spraw zdrowia zakładowi organizującemu staż, wskazanemu przez stażystę, po nawiązaniu umowy o pracę zawartej na czas określony równy czasowi pozostałemu do odbycia stażu.

4. Środki finansowe, o których mowa w ust. 1, w przypadku ich niewykorzystania powinny być niezwłocznie zwrócone ministrowi właściwemu do spraw zdrowia.

§ 20. Rozpoczęcie stażu pielęgniarki, położnej w roku 2000, ustalone w § 4 ust. 2 nie później niż na dzień 1 marca, może zostać przesunięte, nie dłużej jednak niż do dnia 1 kwietnia 2000 r.

§ 21. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Zdrowia: w z. *M. Piróg*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 1 lutego 2000 r. (poz. 114)

Załącznik nr 1**RAMOWY PROGRAM STAŻU PODYPLOMOWEGO PIELĘGNIAREK****Cele stażu:**

1. Uzyskanie sprawności w zakresie wykorzystania wiedzy i umiejętności nabytych w toku kształcenia w szkole pielęgniarskiej.
2. Aktualizacja wiedzy i umiejętności w zakresie nauk medycznych, opieki pielęgniarskiej, techniki medycznej i innych dziedzin niezbędnych do realizacji praktyki zawodowej.
3. Zapoznanie się z organizacją pracy i funkcjonowaniem zespołów pielęgniarskich w poszczególnych komórkach organizacyjnych zakładów opieki zdrowotnej (regulaminy organizacyjne, zasady prowadzenia dokumentacji medycznej, standardy i procedury realizacji świadczeń zdrowotnych).
4. Doskonalenie umiejętności w zakresie współdziałania w zespole terapeutycznym.
5. Poszerzenie i doskonalenie umiejętności samodzielnego planowania, realizowania i oceny podejmowanych działań pielęgniarskich.
6. Doskonalenie umiejętności manualnych w zakresie wykonywanych działań i zabiegów pielęgnacyjnych, leczniczych, usprawniających.
7. Doskonalenie umiejętności samokształcenia i samodoskonalenia.
8. Rozwój postawy zawodowej — opanowanie umiejętności samodzielnego i odpowiedzialnego wykonywania zawodu, podejmowania decyzji w celu zapewnienia efektywnej opieki nad człowiekiem chorym, zdrowym i rodziną.

I. Staż częstkowy w oddziale wewnętrznym

Miejsce odbywania stażu: w zależności od możliwości zakładu: oddział wewnętrzny lub oddziały specjalistyczne, np. kardiologiczny, reumatologiczny, gastrologiczny

Czas trwania stażu: 10 tygodni

Program stażu obejmuje:

1. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania problemów pielęgnacyjnych pacjentów, planowania, realizacji i oceny opieki pielęgniarskiej.
2. Zapoznanie się z obowiązującymi standardami postępowania pielęgniarskiego w stosunku do chorych z określonymi problemami zdrowotnymi, a w szczególności z:
  - 1) ostrą i przewlekłą niewydolnością krążenia,
  - 2) ostrą i przewlekłą niewydolnością układu oddechowego,

- 3) chorobami układu moczowego,
- 4) chorobami żołądka i jelit,
- 5) chorobami wątroby i trzustki,
- 6) chorobami krwi i układu krwiotwórczego,
- 7) cukrzycą,
- 8) chorobą reumatyczną.

3. Doskonalenie umiejętności w zakresie przygotowywania chorych do badań diagnostycznych, zgodnie z obowiązującymi standardami.
4. Doskonalenie umiejętności planowania i realizacji działań edukacyjnych wobec pacjenta i jego rodziny w różnych stanach chorobowych.
5. Doskonalenie umiejętności samodzielnego monitorowania pacjentów (bezprzypadkowego, jak również z wykorzystaniem specjalistycznego sprzętu monitorującego).
6. Pielęgnowanie pacjenta zgodnie ze standardami profilaktyki przeciwoleżynowej.
7. Poszerzenie wiedzy i doskonalenie umiejętności w zakresie metod i zasad podawania stosowanych w oddziale środków farmaceutycznych (z uwzględnieniem skutków ubocznych oraz interakcji z innymi lekami).

II. Staż częstkowy w oddziale pediatrycznym

Miejsce odbywania stażu: oddział pediatryczny w szpitalu dziecięcym lub innym (z wyłączeniem oddziału noworodkowego)

Czas trwania stażu: 10 tygodni

Program stażu obejmuje:

1. Doskonalenie umiejętności oceny rozwoju psychomotorycznego dziecka i podejmowanie działań związanych ze stymulacją tego rozwoju.
2. Utrwalenie i poszerzenie wiedzy i umiejętności z zakresu opieki nad dzieckiem chorym, z uwzględnieniem:
  - 1) wieku dziecka,
  - 2) reakcji dziecka na chorobę,
  - 3) reakcji dziecka na rozłąkę z rodziną.
3. Doskonalenie umiejętności pielęgnowania dziecka z określonymi schorzeniami, zgodnie z obowiązującymi standardami postępowania pielęgniarskiego, z uwzględnieniem:
  - 1) nieprawidłowości rozwojowych,
  - 2) chorób zakaźnych wieku rozwojowego,
  - 3) chorób układu oddechowego,
  - 4) chorób układu krążenia,

- 5) chorób układu pokarmowego,
  - 6) chorób układu moczowego,
  - 7) chorób tkanki łącznej,
  - 8) chorób układu krwiotwórczego,
  - 9) zaburzeń układu nerwowego,
  - 10) chorób układu wydzielania wewnętrznego,
  - 11) zaburzeń metabolicznych.
4. Doskonalenie umiejętności w zakresie przygotowywania dziecka do badań diagnostycznych zgodnie z obowiązującymi standardami.
  5. Rozwijanie umiejętności dotyczących rozpoznawania zapotrzebowania na działania profilaktyczne, promujące zdrowie, edukacyjne w stosunku do dziecka i rodziców.
  6. Doskonalenie umiejętności działań w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki, edukacji z uwzględnieniem możliwości dziecka, jego wieku, sytuacji zdrowotnej oraz społeczno-bytowej rodziców.
  7. Doskonalenie umiejętności komunikowania się z dzieckiem i jego rodziną (opiekunami).
  8. Przygotowanie do udzielania wsparcia dziecku i jego rodzinie w sytuacjach trudnych i stresowych (przewlekłej bądź nieuleczalnej choroby dziecka, zagrożenia życia dziecka oraz śmierci dziecka).
  9. Doskonalenie umiejętności przekazywania rodzicom (opiekunom) dziecka informacji dotyczących pielęgnacji dziecka w warunkach domowych.

III. Staż cząstkowy w oddziale chirurgicznym

Miejsce odbywania stażu: oddział chirurgii ogólnej lub specjalistycznej, oddział chirurgii urazowej, oddział chirurgii dziecięcej

Czas trwania stażu: 10 tygodni

Program stażu obejmuje:

1. Doskonalenie umiejętności samodzielnego przygotowania pacjentów do planowych i nagłych zabiegów operacyjnych w określonych stanach chirurgicznych.
2. Rozwijanie umiejętności samodzielnego prowadzenia opieki pooperacyjnej, zgodnie ze standardami postępowania pielęgniarskiego w oddziale chirurgicznym.
3. Doskonalenie umiejętności przygotowania pacjentów do drobnych zabiegów chirurgicznych oraz asystowania przy ich wykonywaniu.
4. Doskonalenie umiejętności:
  - 1) prowadzenia samodzielnej obserwacji ukierunkowanej na symptomy powikłań pooperacyjnych (obserwacja rany operacyjnej, poszczególnych funkcji życiowych),
  - 2) zapobiegania powikłaniom w okresie pooperacyjnym,
  - 3) postępowania w przypadku wystąpienia powikłań pooperacyjnych.
5. Doskonalenie umiejętności samodzielnego przygotowania pacjentów do badań diagnostycznych

w oparciu o aktualnie obowiązujące standardy postępowania pielęgniarskiego.

6. Doskonalenie umiejętności oceny stanu pacjenta w stanach bezpośredniego zagrożenia życia.
7. Doskonalenie umiejętności udzielania pierwszej pomocy w sytuacjach zagrożenia życia.
8. Zapoznanie się ze standardami działań w zakresie profilaktyki zakażeń szpitalnych.
9. Doskonalenie umiejętności planowania i realizacji działań edukacyjnych w odniesieniu do pacjenta i jego rodziny, dotyczących stylu życia, samopielęgnacji po opuszczeniu oddziału szpitalnego.
10. Zdobycie wiedzy i umiejętności z dziedziny transfuzjologii w zakresie:
  - 1) uprawnień pielęgniarki w zakresie transfuzjologii, zgodnie z obowiązującymi przepisami,
  - 2) przygotowania krwi i preparatów krwiopochodnych do przetoczenia,
  - 3) obserwacji pacjenta w trakcie przetaczania krwi i preparatów krwi oraz po ich przetoczeniu,
  - 4) rozpoznania powikłań poprzetoczeniowych,
  - 5) postępowania w przypadku wystąpienia powikłań poprzetoczeniowych.

IV. Staż cząstkowy w oddziale położniczo-noworodkowym

Miejsce odbywania stażu: oddział położniczo-noworodkowy

Czas trwania stażu: 4 tygodnie

Program stażu obejmuje:

1. Zapoznanie się z obowiązującymi standardami postępowania pielęgniarskiego w stosunku do położnicy i noworodka po porodzie o przebiegu fizjologicznym oraz opanowanie umiejętności samodzielnej realizacji opieki, zgodnie z tymi standardami.
2. Opanowanie umiejętności samodzielnego przyjmowania położnicy na oddział, samodzielnego oceniania stanu ogólnego i położniczego położnicy przyjmowanej z sali porodowej oraz dokumentowania podjętych działań.
3. Utrwalenie i poszerzenie wiedzy i umiejętności w zakresie przebiegu porodu oraz opieki nad kobietami po porodach zabiegowych, powikłanych lub operacyjnych, z uwzględnieniem stanu zdrowia (kobieta zdrowa/chora).
4. Nabycie sprawności w samodzielnym monitorowaniu przebiegu porodu, wczesnym rozpoznawaniu zaburzeń i patologii okresu porodu.
5. Doskonalenie umiejętności ukierunkowania działań zapobiegających powikłaniom w okresie porodu ze strony:
  - 1) narządu rodowego,
  - 2) układu moczowego,
  - 3) gruczołu piersiowego.
6. Doskonalenie umiejętności samodzielnego przyjęcia noworodka z sali porodowej oraz jednoczesnej oce-

ny stanu ogólnego noworodka na podstawie obserwacji oraz przekazanych informacji i dokumentacji.

7. Doskonalenie umiejętności samodzielnego realizowania opieki pielęgniarskiej nad noworodkiem (uwzględniające prawidłowość okresu ciąży, porodu i czynniki ryzyka, np. konflikt serologiczny).
8. Opanowanie sprawności w zakresie prowadzenia działań edukacyjnych w stosunku do matki dziecka, dotyczących:
  - 1) pielęgnacji noworodka,
  - 2) promocji naturalnego karmienia,
  - 3) higieny okresu połogu,
  - 4) diety kobiety ciężarnej,
  - 5) planowania wizyt lekarskich,
  - 6) kalendarza szczepień ochronnych,
  - 7) planowania rodziny.
9. Nabycie umiejętności udzielenia wsparcia matce i jej rodzinie, w sytuacji gdy dziecko pozostaje w oddziale wcześniaków, urodziło się z wadą albo zmarło.

V. Staż cząstkowy w oddziale intensywnej terapii

Miejsce odbywania stażu: w zależności od możliwości zakładu: oddział intensywnej opieki medycznej, pododdział intensywnej opieki medycznej w oddziale specjalistycznym

Czas trwania stażu: 6 tygodni

Program stażu obejmuje:

1. Poznanie modelu organizacyjnego oddziału intensywnej terapii, organizacji pracy zespołu terapeutycznego i reanimacyjnego oraz zasad organizacji pracy w zespole pielęgniarskim.
2. Opanowanie sprawności w wykonywaniu pielęgniarskich zadań diagnostycznych i leczniczych związanych ze specyfiką pracy w oddziale intensywnej terapii (monitorowanie stanu chorych, pobieranie materiału do badań, udział w farmakoterapii, elektroterapii, resuscytacji i reanimacji).
3. Doskonalenie umiejętności oraz nabycie sprawności monitorowania stanu pacjenta na podstawie występujących możliwości do zaobserwowania przez pielęgniarkę objawów.
4. Poznanie specjalistycznej aparatury medycznej, celu i zasad jej stosowania w diagnozowaniu stanu pacjenta i terapii. Zdobycie umiejętności obsługi aparatury monitorującej i leczniczej, doskonalenie umiejętności odczytywania i interpretacji pomiarów dokonywanych przez aparaturę monitorującą.
5. Utrwalenie i poszerzenie wiedzy oraz umiejętności postępowania pielęgniarskiego:
  - 1) we wstrząsie (różnych postaciach),
  - 2) w stanach nagłego zatrzymania krążenia,
  - 3) w stanie nieprzytomności (śpiączki o różnej etiologii).

6. Doskonalenie i poszerzenie umiejętności w zakresie rozpoznawania potrzeb, problemów pielęgnacyjnych oraz planowania i realizacji opieki pielęgniarskiej u chorych:

- 1) z ostrą niewydolnością krążenia,
- 2) z ostrą niewydolnością oddechową,
- 3) z ostrą niewydolnością wieńcową, zawałem mięśnia sercowego,
- 4) z niewydolnością nerek,
- 5) nieprzytomnych.

7. Aktualizacja wiedzy w zakresie obowiązujących standardów pielęgnacji chorych w oddziałach intensywnej terapii (postępowanie pielęgniarskie, najnowszy sprzęt do pielęgnacji chorych).

8. Rozwinięcie umiejętności współpracy w zespole pielęgniarskim oraz terapeutycznym w zakresie realizacji świadczonej opieki, jak również doskonalenie umiejętności dokumentowania prowadzonej opieki pielęgniarskiej.

VI. Staż cząstkowy w zakładzie podstawowej opieki zdrowotnej

Miejsce odbywania stażu: przychodnia, ośrodek zdrowia, środowisko nauczania i wychowania

Czas trwania stażu: 4 tygodnie

Program stażu obejmuje:

1. Doskonalenie umiejętności pozyskiwania informacji (wywiad środowiskowy), diagnozowania sytuacji zdrowotnej pacjenta i jego rodziny, określania celu opieki nad rodziną/jednostką, planowania oraz realizacji opieki pielęgniarskiej w środowisku zamieszkania.
2. Opanowanie umiejętności planowania i realizacji opieki pielęgniarskiej na podstawie diagnozowania problemów zdrowotnych w środowisku zamieszkania oraz w środowisku nauczania i wychowania.
3. Opanowanie sprawności podejmowania działań w zakresie realizacji programów promocji zdrowia i profilaktyki chorób, w szczególności:
  - 1) chorób układu krążenia,
  - 2) chorób nowotworowych,
  - 3) otyłości,
  - 4) cukrzycy.
4. Wzbogacenie form i metod pracy w zakresie edukacji pacjenta i jego rodziny umożliwiające skuteczność w uzyskaniu zmian zachowań zdrowotnych.
5. Nabycie umiejętności nawiązywania i utrzymywania współpracy z instytucjami, stowarzyszeniami, grupami wsparcia wspomagającymi pacjenta i jego rodzinę i pielęgniarkę w działaniach na rzecz zdrowia w środowiskach zamieszkania, pracy, nauczania i wychowania.
6. Zdobycie umiejętności pozyskiwania rodziny do współpracy w zaadaptowaniu warunków domowych do potrzeb człowieka chorego.

VII. Staż cząstkowy w zakładzie opieki długoterminowej

Miejsce odbywania stażu: zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, zakład opiekuńczo-leczniczy, zakład opieki paliatywno-hospicyjnej, oddział geriatryczny, oddział dla przewlekle chorych

Czas trwania stażu: 4 tygodnie

Program stażu obejmuje:

1. Nabycie umiejętności sprawowania opieki pielęgniarskiej zgodnie z obowiązującymi standardami opieki nad człowiekiem niepełnosprawnym, przewlekle lub nieuleczalnie chorym.
2. Przygotowanie do opieki nad pacjentem z chorobą nowotworową leczonym w warunkach szpitalnych, hospicjum, w domu.
3. Poszerzenie wiedzy i umiejętności o treści niezbędnej do sprawowania opieki nad chorym z chorobą nowotworową poddawanym chemioterapii.

4. Zdobycie umiejętności udzielania wsparcia pacjentowi i jego rodzinie w sytuacjach trudnych związanych z terminalnym etapem życia chorego.
5. Opanowanie umiejętności wprowadzania do pracy pielęgniarskiej elementów rehabilitacji.
6. Opanowanie umiejętności stosowania standardów profilaktyki przeciwoleżynowej.
7. Doskonalenie umiejętności komunikowania się z człowiekiem przewlekle chorym, niepełnosprawnym.
8. Poznanie możliwości kompensacji psychofizycznej pacjentów z ubytkami bądź dysfunkcją określonych części ciała. Udział w przygotowaniu pacjenta do procesu kompensacji.
9. Doskonalenie umiejętności nawiązywania i utrzymywania, a także ułatwiania pacjentowi kontaktów z rodziną, środowiskiem, grupami wsparcia, opiekunami pacjenta.
10. Opanowanie i doskonalenie umiejętności organizacji i kierowania pracą zespołu podległego pielęgniarce.

Załącznik nr 2

RAMOWY PROGRAM STAŻU PODYPLOMOWEGO POŁOŻNYCH

Cele stażu:

1. Uzyskanie sprawności w zakresie wykorzystania wiedzy i umiejętności nabytych w toku kształcenia w szkole położnych.
2. Aktualizacja wiedzy i umiejętności w zakresie nauk medycznych, opieki pielęgniarsko-położniczej i innych dziedzin niezbędnych do realizacji praktyki zawodowej.
3. Zapoznanie się z organizacją pracy, funkcjonowaniem zespołów terapeutycznych w poszczególnych komórkach organizacyjnych zakładów opieki zdrowotnej (regulaminy, organizacja, zasady prowadzenia dokumentacji medycznej, standardy i procedury realizacji świadczeń zdrowotnych).
4. Doskonalenie umiejętności w zakresie współdziałania w zespole terapeutycznym.
5. Poszerzenie i doskonalenie umiejętności planowania, realizowania i oceny podejmowanych działań pielęgniarskich.
6. Doskonalenie umiejętności manualnych w zakresie wykonywania zabiegów diagnostycznych, pielęgnacyjnych, położniczych, leczniczych i usprawniających.
7. Doskonalenie umiejętności samokształcenia.
8. Doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania i udzielania wsparcia.
9. Rozwój postawy zawodowej — opanowanie umiejętności samodzielnego i odpowiedzialnego wykonywania zawodu.

I. Staż cząstkowy w oddziale ginekologicznym

Miejsce odbywania stażu: oddział ginekologii

Czas trwania stażu: 7 tygodni

Program stażu obejmuje:

1. Utrwalenie wiedzy i opanowanie samodzielnego sprawowania opieki nad kobietą:
  - 1) przygotowywaną do operacji ginekologicznej planowej oraz ze wskazań nagłych,
  - 2) po zabiegu operacyjnym o przebiegu prawidłowym i powikłanym,
  - 3) w schorzeniach nieoperacyjnych.
2. Zapoznanie z obowiązującymi standardami przygotowywania chorych do badań ginekologicznych oraz samodzielne doskonalenie umiejętności całościowego przygotowania kobiety do tych badań.
3. Nabycie umiejętności samodzielnego, planowego prowadzenia edukacji pacjentek w różnym wieku, pochodzących z różnych środowisk, w zakresie:
  - 1) profilaktyki chorób narządu rodowego,
  - 2) zalecanego trybu życia,
  - 3) zapobiegania powikłaniom chorób ginekologicznych — w tym przenoszonych drogą płciową.
4. Poszerzenie wiedzy i umiejętności o treści niezbędnej do udzielania wsparcia i realizacji opieki w stosunku do kobiet z procesem nowotworowym narządu rodowego.

5. Aktualizowanie i pogłębianie wiedzy zawodowej z zakresu deontologii, która umożliwi:
  - 1) uwzględnianie w opiece potrzeb moralnych osób chorych,
  - 2) zapewnianie poczucia godności osobistej w trakcie wykonywanych czynności i zabiegów pielęgnacyjnych,
  - 3) rozumienie zmian w zachowaniu kobiet związanych z ich reakcją na zaistniałe schorzenie ginekologiczne.
6. Utrwalenie i poszerzenie wiedzy w zakresie problemów zdrowotnych kobiet w okresie przekwitania (osteoporoza, nietrzymanie moczu, zaburzenia hormonalne) istotnej w realizacji opieki nad kobietą w wieku pomenopauzalnym.

II. Staż cząstkowy w oddziale patologii ciąży

Miejsce odbywania stażu: oddział patologii ciąży

Czas trwania stażu: 7 tygodni

Program stażu obejmuje:

1. Doskonalenie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania kontaktu oraz pozytywnych relacji z kobietą ciężarną i jej rodziną w momencie przyjmowania na oddział patologii ciąży oraz w czasie hospitalizacji.
2. Doskonalenie umiejętności dotyczących rozpoznawania stanu i problemów pielęgnacyjnych, położniczych, planowania i realizacji holistycznej opieki oraz oceny wyników realizacji podjętej opieki pielęgnacyjno-położniczej w stosunku do kobiety ciężarnej, a w szczególności:
  - 1) z krwawieniem,
  - 2) w ciąży po terminie,
  - 3) z zagrażającym porodem przedwczesnym,
  - 4) z gestozą, nadciśnieniem tętniczym indukowanym ciążą,
  - 5) przygotowywanej do cięcia cesarskiego,
  - 6) z nieprawidłowym położeniem płodu,
  - 7) z chorobami współistniejącymi w ciąży (cukrzyca, choroby nerek, niedokrwistość i inne).
3. Opanowanie sprawności samodzielnego monitorowania stanu ciężarnej i dziecka ukierunkowanego na wczesne diagnozowanie zagrożeń zdrowia lub życia matki i dziecka i podjęcie stosownych działań.
4. Opanowanie umiejętności samodzielnego podejmowania działań w stanach nagłego zagrożenia życia matki lub dziecka.
5. Doskonalenie umiejętności w zakresie diagnozowania, leczenia i rehabilitacji kobiet przebywających w oddziale patologii ciąży.
6. Utrwalenie i poszerzenie wiedzy umożliwiającej podejmowanie działalności edukacyjnej w zakresie:
  - 1) zalecanej aktywności,
  - 2) zalecanej diety,
  - 3) stylu życia,
  - 4) częstotliwości badań kontrolnych, w tym diagnostycznych.
7. Przygotowanie do udzielenia wsparcia pacjentce oraz jej rodzinie w sytuacjach trudnych (śmierć dziecka, diagnoza nieprawidłowości rozwojowych płodu).
8. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania i rozwiązywania problemów związanych z przygotowaniem kobiety i jej rodziny do rodzicielstwa.

III. Staż cząstkowy w sali porodowej

Miejsce odbywania stażu: blok porodowy

Czas trwania stażu: 14 tygodni

Program stażu obejmuje:

1. Utrwalenie i poszerzenie wiedzy w zakresie fizjologii porodu i prowadzenia porodu fizjologicznego.
2. Opanowanie sprawności w zakresie oceny stanu sytuacji położniczej kobiety i jej dziecka w czasie przyjmowania na salę porodową.
3. Opanowanie sprawności w zakresie samodzielnej oceny sytuacji położniczej oraz postępu porodu, jak również zaplanowania odpowiedniego postępowania położniczego na podstawie:
  - 1) oceny stanu ogólnego i psychicznego rodzącej,
  - 2) oceny stanu dziecka,
  - 3) przeprowadzonego wywiadu,
  - 4) badania położniczego,
  - 5) oceny czynności skurczowej macicy,
  - 6) oceny badań laboratoryjnych i diagnostycznych,
  - 7) oceny stopnia przygotowania do odbycia porodu.
4. Opanowanie sprawności w samodzielnym prowadzeniu porodu fizjologicznego.
5. Doskonalenie umiejętności współuczestniczenia w prowadzeniu porodu w różnych stanach patologicznych, a w szczególności:
  - 1) łożyska przodującego,
  - 2) łożyska przedwcześnie odklejającego się,
  - 3) w porodzie przedwczesnym,
  - 4) w porodzie miednicowym,
  - 5) w porodzie zabiegowym,
  - 6) w porodzie powikłanym schorzeniami kobiety.
6. Doskonalenie umiejętności postępowania w sytuacji wystąpienia powikłań przebiegu porodu, a w szczególności:
  - 1) w zaburzeniach czynności skurczowej macicy,
  - 2) w zaburzeniach czynności serca płodu,
  - 3) w nieprawidłowościach mechanizmów porodowych.
7. Doskonalenie umiejętności postępowania w przypadku chorób współistniejących z ciążą, takich jak: cukrzyca, choroby nerek, choroby serca i inne.
8. Opanowanie umiejętności samodzielnego sprawowania opieki nad położnicą we wczesnym połogu ze zwróceniem szczególnej uwagi na możliwość wystąpienia wczesnych powikłań poporodowych.

9. Pogłębienie i utrwalenie umiejętności nawiązywania interakcji matka-dziecko-ojciec w warunkach sali porodowej.
10. Doskonalenie umiejętności w zakresie udzielania pomocy kobiecie przy karmieniu dziecka.
11. Nabycie umiejętności współpracy z osobami towarzyszącymi rodzącej w ramach odbywania porodu rodzinnego (mąż, inne osoby) dla zapewnienia poczucia bezpieczeństwa, intymności.

IV. Staż częstkowy w zakładzie podstawowej opieki zdrowotnej

Miejsce odbywania stażu: praktyka położnej środowiskowej/rodzinnej poradnia K, szkoła rodzenia*

* w ramach POZ jeden dzień w tygodniu jest wliczony w zajęcia w szkole rodzenia

Czas trwania stażu: 7 tygodni

Program stażu obejmuje:

1. Doskonalenie umiejętności w zakresie nawiązywania i podtrzymywania kontaktów z kobietami zgłaszającymi się do poradni K oraz w środowisku zamieszkania.
2. Opanowanie sprawności w doborze form i metod edukacyjnych oddziaływań w stosunku do populacji kobiet pozostających pod opieką poradni K w zakresie:
  - 1) trybu życia, diety, higieny osobistej kobiety w poszczególnych okresach życia,
  - 2) planowania rodziny,
  - 3) wykonywania kontrolnych badań w czasie ciąży,
  - 4) promocji naturalnego karmienia,
  - 5) profilaktyki schorzeń ginekologicznych,
  - 6) profilaktyki schorzeń nowotworowych narządu rodniego i piersi,
  - 7) profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową, w tym AIDS,
  - 8) profilaktyki chorób w okresie przekwitania.
3. Nabycie umiejętności nawiązywania współpracy z instytucjami wspomagającymi samotną matkę lub dziecko w sytuacji porzucenia przez matkę (domy samotnej matki, domy małego dziecka).
4. Doskonalenie umiejętności prowadzenia działań edukacyjnych w środowisku zamieszkania ciężarnej, przygotowujących ciężarną, jej męża, rodzinę na przyjęcie i sprawowanie opieki nad dzieckiem.
5. Doskonalenie umiejętności niezbędnych do samodzielnego i efektywnego prowadzenia edukacji młodzieży w zakresie poradnictwa rodzinnego i promowania zdrowia rodziny.
6. Doskonalenie umiejętności edukowania przyszłych rodziców w zakresie rozwoju prenatalnego, przebiegu ciąży, porodu i porożenia.
7. Rozwój umiejętności przygotowania kobiety do samoobserwacji i samopielęgnacji w okresie ciąży i porożenia.

8. Pogłębienie wiedzy i doskonalenie umiejętności w zakresie stosowania w praktyce określonych metod wspierania matki, ojca dziecka i rodziny.
9. Doskonalenie umiejętności planowania i realizowania opieki nad kobietą i jej rodziną w środowisku zamieszkania oraz dokumentowania opieki.
10. Doskonalenie umiejętności w zakresie pobierania materiału do badań diagnostycznych (GC, stopień czystości pochwy, cytologia szyjki macicy).

V. Staż częstkowy w oddziale położniczym

Miejsce odbywania stażu: oddział położniczo-noworodkowy, oddział położnictwa septycznego

Czas trwania stażu: 7 tygodni

Program stażu obejmuje:

1. Zapoznanie się z aktualnie obowiązującymi standardami postępowania w stosunku do położnicy po porodzie fizjologicznym, zabiegowym i cięciu cesarskim oraz opanowanie umiejętności samodzielnego planowania i realizacji opieki nad położnicą (noworodkiem).
2. Opanowanie umiejętności wykonywania świadczeń diagnostycznych, leczniczych i pielęgnacyjnych z zachowaniem zasad aseptyki i przestrzeganiem reżimu sanitarno-epidemiologicznego.
3. Doskonalenie umiejętności w zakresie profilaktyki zakażeń wewnątrzrodzajowych.
4. Opanowanie sprawności samodzielnego przyjmowania położnicy i noworodka na oddział, samodzielnego oceniania stanu ogólnego i położniczego położnicy przyjmowanej z sali porodowej oraz dokumentowania podjętych działań.
5. Doskonalenie umiejętności podejmowania działań ukierunkowanych na profilaktykę powikłań w okresie porożenia ze strony:
  - 1) narządu rodniego,
  - 2) układu moczowego,
  - 3) gruczołu piersiowego,
  - 4) rany krocza lub rany pooperacyjnej.
6. Opanowanie umiejętności samodzielnego monitorowania stanu położnicy po porodach zabiegowych i operacyjnych oraz w przypadku współistnienia chorób, takich jak: cukrzyca, gruźlica, niedokrwistość, gestoza.
7. Opanowanie sprawności w realizacji opieki pielęgnacyjno-położniczej nad kobietą z występującymi powikłaniami okresu porożenia:
  - 1) nieprawidłowością gojenia się krocza lub rany pooperacyjnej,
  - 2) zapaleniem gruczołu piersiowego,
  - 3) stanem zapalnym błony śluzowej macicy,
  - 4) nieprawidłową inwolucją mięśnia macicy.
8. Doskonalenie samodzielności w zakresie prowadzenia działań edukacyjnych dotyczących:
  - 1) promocji naturalnego karmienia,

- 2) pielęgnacji noworodka,
  - 3) higieny okresu połogu,
  - 4) diety kobiety ciężarnej,
  - 5) planowania rodziny.
9. Poszerzenie wiedzy i umiejętności w zakresie przekazywania praktycznych umiejętności matce dziecka dotyczących prawidłowej techniki pielęgnacji i karmienia noworodka.

VI. Staż cząstkowy w oddziale noworodkowym

Miejsce odbywania stażu: oddział położniczo-noworodkowy, noworodkowy, oddział patologii noworodka, wcześniaków

Czas trwania stażu: 6 tygodni

Program stażu obejmuje:

1. Zapoznanie się z obowiązującymi standardami opieki nad noworodkiem w pierwszej dobie życia i dobach kolejnych oraz samodzielne sprawowanie opieki zgodnie z tymi standardami.
2. Doskonalenie umiejętności samodzielnego przyjęcia noworodka z sali porodowej oraz dokumentowania opieki.
3. Nabycie sprawności w diagnozowaniu stanu noworodka, określaniu zagrożeń zdrowia lub życia oraz podejmowania stosownych działań.
4. Doskonalenie umiejętności pielęgnowania wcześniaka.
5. Aktualizacja wiedzy i umiejętności w zakresie sprawowania samodzielnej opieki nad noworodkiem w stanach patologicznych, a w szczególności:
  - 1) z chorobą hemolityczną,
  - 2) z wadami serca,
  - 3) z wadami przewodu pokarmowego,
  - 4) z urazami okołoporodowymi,
  - 5) matki chorej na cukrzycę,
  - 6) z dystrofią wewnątrzmaciczną,
  - 7) z zakażeniami skóry, pępka, dróg oddechowych, spojówek.
6. Doskonalenie umiejętności w zakresie wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych u noworodka.
7. Doskonalenie umiejętności w zakresie planowania i realizacji opieki nad noworodkiem z żółtaczką fizjologiczną i w stanach przejściowych.
8. Doskonalenie umiejętności pielęgnacji dziecka przebywającego w inkubatorze.
9. Doskonalenie umiejętności wspierania położnicy i jej rodziny w działaniach podejmowanych na rzecz dziecka.
10. Nabycie umiejętności wspierania rodziny w sytuacjach trudnych i nieprzewidzianych.

**KARTA STAŻU PODYPLOMOWEGO
PIELĘGNIARKI, PIELĘGNIARZA***

Imię i nazwisko .....

Data i miejsce urodzenia .....
dzień, miesiąc, rok, miejscowość

Dyplom pielęgniarki, pielęgniarza* nr .....

Data i miejsce wydania .....
dzień, miesiąc, rok, miejscowość

Wydany przez .....

.....
nazwa i adres szkoły

Numer rejestracyjny zaświadczenia o ograniczonym prawie wykonywania
zawodu .....

Wydanego przez .....
nazwa i siedziba właściwej okręgowej izby pielęgniarek i położnych

Data i miejsce wydania .....
dzień, miesiąc, rok, miejscowość

Nazwa i adres zakładu opieki zdrowotnej, w którym stażysta odbywa staż
i z którym zawarł umowę o pracę .....

.....

Okres zatrudnienia od ..... do .....
dzień, miesiąc, rok

Data wydania karty stażu .....

Pieczęć i podpis koordynatora stażu .....

Pieczęć i podpis kierownika zakładu
opieki zdrowotnej .....

.....

Opinia zawodowa stażysty
(wypełnia koordynator stażu)

* Niepotrzebne skreślić.

Str. 2

STAŻ CZĄSTKOWY W ODDZIALE WEWNĘTRZNYM

Nazwa zakładu opieki zdrowotnej .....

.....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu od ..... do .....
dzień, miesiąc, rok

Imię i nazwisko opiekuna stażu .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu częściowego

Podpis opiekuna stażu .....

.....

Data i miejsce zaliczenia .....
dzień, miesiąc, rok

Pieczęć i podpis koordynatora stażu

.....

Str. 3

STAŻ CZĄSTKOWY W ODDZIALE PEDIATRYCZNYM

Nazwa zakładu opieki zdrowotnej .....

.....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu od ..... do .....
dzień, miesiąc, rok

Imię i nazwisko opiekuna stażu .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu częściowego

Podpis opiekuna stażu .....

.....

Data i miejsce zaliczenia .....
dzień, miesiąc, rok

Pieczęć i podpis koordynatora stażu

.....

Str. 4

STAŻ CZĄSTKOWY W ODDZIALE CHIRURGICZNYM

Nazwa zakładu opieki zdrowotnej .....

.....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu od ..... do .....
dzień, miesiąc, rok

Imię i nazwisko opiekuna stażu .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu cząstkowego

Podpis opiekuna stażu .....

Data i miejsce zaliczenia .....
dzień, miesiąc, rok

.....

Pieczęć i podpis koordynatora stażu

.....

Str. 5

**STAŻ CZĄSTKOWY W ODDZIALE
POŁOŻNICZO-NOWORODKOWYM**

Nazwa zakładu opieki zdrowotnej .....

.....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu od ..... do .....
dzień, miesiąc, rok

Imię i nazwisko opiekuna stażu .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu cząstkowego

Podpis opiekuna stażu .....

Data i miejsce zaliczenia .....
dzień, miesiąc, rok

.....

Pieczęć i podpis koordynatora stażu

.....

Str. 6

STAŻ CZĄSTKOWY W ODDZIALE INTENSYWNEJ TERAPII

Nazwa zakładu opieki zdrowotnej .....

.....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu od ..... do .....
dzień, miesiąc, rok

Imię i nazwisko opiekuna stażu .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu cząstkowego

Podpis opiekuna stażu   Data i miejsce zaliczenia .....
.....
dzień, miesiąc, rok

Pieczęć i podpis koordynatora stażu
.....

Str. 7

STAŻ CZĄSTKOWY W ZAKŁADZIE PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ

Nazwa zakładu opieki zdrowotnej .....

.....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu od ..... do .....
dzień, miesiąc, rok

Imię i nazwisko opiekuna stażu .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu cząstkowego

Podpis opiekuna stażu   Data i miejsce zaliczenia .....
.....
dzień, miesiąc, rok

Pieczęć i podpis koordynatora stażu
.....

Str. 8

**STAŻ CZĄSTKOWY W ZAKŁADZIE OPIEKI
DŁUGOTERMINOWEJ**

Nazwa zakładu opieki zdrowotnej .....

.....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu od ..... do .....
dzień, miesiąc, rok

Imię i nazwisko opiekuna stażu .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu cząstkowego

Podpis opiekuna stażu   Data i miejsce zaliczenia .....
.....
dzień, miesiąc, rok

Pieczęć i podpis koordynatora stażu
.....

KARTA STAŻU PODYPLOMOWEGO POŁOŻNEJ, POŁOŻNEGO*

Imię i nazwisko .....

Data i miejsce urodzenia .....
dzień, miesiąc, rok, miejscowość

Dyplom położnej, położnego* nr .....

Data i miejsce wydania .....
dzień, miesiąc, rok, miejscowość

Wydany przez .....

.....
nazwa i adres szkoły

Numer rejestracyjny zaświadczenia o ograniczonym prawie wykonywania
zawodu .....

Wydanego przez .....
nazwa i siedziba właściwej okręgowej izby pielęgniarek i położnych

Data i miejsce wydania .....
dzień, miesiąc, rok, miejscowość

Nazwa i adres zakładu opieki zdrowotnej, w którym stażysta odbywa staż
i z którym zawarł umowę o pracę .....

.....

Okres zatrudnienia od ..... do .....
dzień, miesiąc, rok

Data wydania karty stażu .....

Pieczęć i podpis koordynatora stażu ..... Pieczęć i podpis kierownika zakładu
opieki zdrowotnej

.....

Opinia zawodowa stażysty
(wypełnia koordynator stażu)

* Niepotrzebne skreślić.

Str. 2

STAŻ CZĄSTKOWY W ODDZIALE GINEKOLOGICZNYM

Nazwa zakładu opieki zdrowotnej .....

.....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu od ..... do .....
dzień, miesiąc, rok

Imię i nazwisko opiekuna stażu .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu cząstkowego

Podpis opiekuna stażu ..... Data i miejsce zaliczenia .....
dzień, miesiąc, rok

.....

Pieczęć i podpis koordynatora stażu

.....

Str. 3

STAŻ CZĄSTKOWY W ODDZIALE PATOLOGII CIAŻY

Nazwa zakładu opieki zdrowotnej .....

.....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu od ..... do .....
dzień, miesiąc, rok

Imię i nazwisko opiekuna stażu .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu cząstkowego

Podpis opiekuna stażu ..... Data i miejsce zaliczenia .....
dzień, miesiąc, rok

.....

Pieczęć i podpis koordynatora stażu

.....

Str. 4

STAŻ CZĄSTKOWY W SALI PORODOWEJ

Nazwa zakładu opieki zdrowotnej .....

.....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu od ..... do .....
dzień, miesiąc, rok

Imię i nazwisko opiekuna stażu .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu cząstkowego

Podpis opiekuna stażu .....
.....

Data i miejsce zaliczenia .....
dzień, miesiąc, rok

Pieczęć i podpis koordynatora stażu
.....

Str. 5

**STAŻ CZĄSTKOWY W ZAKŁADZIE PODSTAWOWEJ
OPIEKI ZDROWOTNEJ**

Nazwa zakładu opieki zdrowotnej .....

.....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu od ..... do .....
dzień, miesiąc, rok

Imię i nazwisko opiekuna stażu .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu cząstkowego

Podpis opiekuna stażu .....
.....

Data i miejsce zaliczenia .....
dzień, miesiąc, rok

Pieczęć i podpis koordynatora stażu
.....

Str. 6

STAŻ CZĄSTKOWY W ODDZIALE POŁOŻNICZYM

Nazwa zakładu opieki zdrowotnej .....

.....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu od ..... do .....
dzień, miesiąc, rok

Imię i nazwisko opiekuna stażu .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu częściowego

Podpis opiekuna stażu .....

.....

Data i miejsce zaliczenia .....
dzień, miesiąc, rok

Pieczęć i podpis koordynatora stażu

.....

Str. 7

**STAŻ CZĄSTKOWY W ODDZIALE
NOWORODKOWYM**

Nazwa zakładu opieki zdrowotnej .....

.....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu od ..... do .....
dzień, miesiąc, rok

Imię i nazwisko opiekuna stażu .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu częściowego

Podpis opiekuna stażu .....

.....

Data i miejsce zaliczenia .....
dzień, miesiąc, rok

Pieczęć i podpis koordynatora stażu

.....

Wzór

Pieczęć zakładu opieki zdrowotnej

**ZAŚWIADCZENIE O ODBYCIU STAŻU PODYPLOMOWEGO
PIELĘGNIARKI, PIELĘGNIARZA ***Pani (Pan) .....
imię i nazwiskourodzona(y) .....
dzień, miesiąc, rok

posiadająca(y) ograniczone prawo wykonywania zawodu nr .....

wydane przez .....

odbyła(t) zgodnie z ramowym programem staż poddyplomowyw okresie od ..... do .....
dzień, miesiąc, rok

W .....

.....
nazwa i adres zakładu opieki zdrowotnej

oraz złożyła(t) wymagane kolokwia i uzyskała(t) wymagane zaliczenia.

.....
miejsowość, dzień, miesiąc, rok

Pieczęć i podpis koordynatora stażu

.....

Pieczęć i podpis
kierownika zakładu opieki zdrowotnej

.....

* Niepotrzebne skreślić.

Wzór

Pieczęć zakładu opieki zdrowotnej

**ZAŚWIADCZENIE O ODBYCIU STAŻU PODDYPLOMOWEGO
POŁOŻNEJ, POŁOŻNEGO***Pani (Pan) .....
imię i nazwiskourodzona(y) .....
dzień, miesiąc, rok

posiadająca(y) ograniczone prawo wykonywania zawodu nr .....

wydane przez .....

odbyła(t) zgodnie z ramowym programem staż poddyplomowyw okresie od ..... do .....
dzień, miesiąc, rok

w .....

.....
nazwa i adres zakładu opieki zdrowotnej

oraz złożyła(t) wymagane kolokwia i uzyskała(t) wymagane zaliczenia.

.....
miejsowość, dzień, miesiąc, rok

Pieczęć i podpis koordynatora stażu

.....

Pieczęć i podpis
kierownika zakładu opieki zdrowotnej

.....

* Niepotrzebne skreślić.